

ยุทธศาสตร์
การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ
ในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๕.๕๑๕	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส ๖๕๑ ย	ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วง การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑: กรุงเทพฯ : สกศ., ๒๕๕๔ ๔๐ หน้า ๑. ยุทธศาสตร์ ๒. การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ๓. ชื่อเรื่อง

**ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ
ในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑**

สิ่งพิมพ์ สกศ.	อันดับที่ ๒๕/๒๕๕๔
พิมพ์ครั้งที่ ๑	๒๕๕๔
จำนวน	๓,๐๐๐ เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	กลุ่มนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน สำนักนโยบายด้านการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐๒-๖๖๘-๓๑๒๓ ต่อ ๒๔๑๐, ๒๔๑๔ โทรสาร ๐๒-๒๔๓-๒๗๘๗ Web Site : http://www.onec.go.th
พิมพ์ที่	บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด ๕๐/๖ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๓๔/๑ ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ โทรศัพท์ ๐๒-๔๒๔-๓๒๔๕, ๐๒-๔๒๔-๓๒๕๒ โทรสาร ๐๒-๔๒๔-๓๒๔๕, ๐๒-๔๒๔-๓๒๕๒

คำนำ

สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ที่นานาประเทศทั่วโลก ต้องใช้กลยุทธ์ต่างๆ ทั้งในด้านความร่วมมือ และการแข่งขันด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ เพื่อความอยู่รอดและผลประโยชน์ของประเทศ โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ที่มี การเปิดเสรีด้านการค้าและบริการ เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ประเทศทั่วโลกต้องเร่งพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพเทียบมาตรฐานสากล

สำหรับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา พบว่า สถานการณ์ด้านการผลิตและพัฒนา กำลังคนยังมีปัญหาอยู่มาก การผลิตกำลังคนส่วนใหญ่ยังเป็นไปตามความสามารถในการผลิตของสถานศึกษา กำลังคนระดับอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานน้อย ทำให้ประเทศขาดกำลังคนระดับกลางเพิ่มขึ้น สำหรับด้านคุณภาพกำลังคน พบว่า กำลังคนที่ผลิตได้ขาดคุณลักษณะทั้งด้านความรู้และทักษะที่จำเป็น นอกจากนี้ยังพบปัญหาในเชิงระบบ เช่น ขาดระบบกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายผลิต ฝ่ายผู้ใช้ ขาดความร่วมมือและการประสานระหว่างภาครัฐด้วยกันเอง และกับภาคเอกชน ขาดฐานข้อมูลกำลังคนที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ ขาดการกำหนดมาตรฐานอาชีพและวิชาชีพ เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และพยายามหาแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนด กรอบแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพไว้ในข้อเสนอการ ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้ง คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศธ.) มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์) เป็นประธาน เพื่อศึกษาความต้องการและวางแผนผลิตและ พัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการศึกษาวิจัย สัมเคราะห์ผลการวิจัยและ รายงานที่เกี่ยวข้อง แล้วจัดทำเป็น (ร่าง) ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ เสนอคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศธ.) เป็นระยะๆ และนำเสนอ ที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้รับการพิจารณา ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องนำยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วง การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ ไปจัดทำ แผนปฏิบัติการให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณคณะกรรมการ
ร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศร.) ที่
ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำ
ยุทธศาสตร์ฯ โดยเฉพาะรองเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.สุทศศรี วงษ์สมาน)
ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอย่างละเอียด
และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกภาคส่วนจะได้ร่วมกันนำยุทธศาสตร์การผลิต
และพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษ
ที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ ไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างเป็น
รูปธรรมต่อไป

(ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทร์รางสุ)
เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๒. การดำเนินงาน	๓
๓. สถานการณ์และปัญหาด้านกำลังคนโดยรวม ของประเทศ	๕
๔. ยุทธศาสตร์และมาตรการผลิตและพัฒนากำลังคน	๑๐
วิสัยทัศน์	๑๐
เป้าหมายปี ๒๕๖๑	๑๐
กรอบการดำเนินงาน	๑๑
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการศึกษา เพื่ออาชีพ	๑๒
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : พัฒนาคุณภาพกำลังคนทุกระดับ	๑๔
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : เร่งผลิตและพัฒนากำลังคน ด้านอาชีวศึกษา	๑๖
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ผลิตและพัฒนากำลังคนด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้ง สาขาขาดแคลนและจำเป็นต่อการ พัฒนาประเทศ	๑๘

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : พัฒนาสมรรถนะและ ขีดความสามารถของกำลังแรงงาน	๑๕
ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : เสริมสร้างความยั่งยืนให้กับ ภาคการผลิตและบริการที่เชื่อมโยง กับการพัฒนากำลังคน	๒๑
ยุทธศาสตร์ที่ ๗ : เสริมสร้างการแข่งขันของครู คณาจารย์ และผู้บริหาร	๒๓
ยุทธศาสตร์ที่ ๘ : พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มี ประสิทธิภาพ	๒๕
ยุทธศาสตร์ที่ ๙ : สร้างระบบความร่วมมือและเครือข่าย ในการผลิตและพัฒนากำลังคน	๒๘
บรรณานุกรม	๓๑
ภาคผนวก	๓๓
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อ วางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศธ.)	๓๕
คณะผู้จัดทำ	๓๕

ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคตมีแนวโน้มการแข่งขันทวีความรุนแรงมากขึ้น มีการย้ายฐานการผลิตหลายด้านไปลงทุนในตลาดต่างประเทศที่มีค่าจ้างราคาถูกกว่า ทำให้สถานการณ์ความต้องการกำลังคนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็ต้องการยกระดับผลิตภาพสินค้าและบริการให้สูงขึ้น และใช้นวัตกรรมมากขึ้น แต่กำลังคนของประเทศไทยยังไม่สามารถยกระดับความรู้และทักษะการทำงานของตนได้เท่าที่ควร รวมทั้งมีการขาดแคลนกำลังคนในบางสาขา/ระดับ และเกินความต้องการในบางสาขา/ระดับ ขาดมาตรฐานการประเมินสมรรถนะและทักษะการทำงานของกำลังคนของประเทศที่เป็นบรรทัดฐาน และสามารถเทียบเคียงมาตรฐานสากลของนานาชาติได้

รัฐบาลตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศไทยให้มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ โดยได้กำหนดนโยบายรัฐบาลให้มีการสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ และเร่งผลิตกำลังคน

ระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศในสาขาต่างๆ เช่น ปิโตรเคมี ซอฟต์แวร์ อาหาร สิ่งทอ บริการ สุขภาพและการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการ เป็นต้น ด้วยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ สถาบันการศึกษา และสถาบันเฉพาะทาง ตลอดจนให้มีการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานสากลที่เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ศึกษาความต้องการกำลังคนและเตรียมกำลังคนในสาขาต่างๆ ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนของประเทศ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กระทรวงสาธารณสุขมีการจัดทำแผนแม่บทกำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการจัดทำแผนการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

ในด้านการศึกษา ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ ได้กำหนดกรอบแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และความรู้ ความสามารถ ให้มีการพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ จัดการศึกษาและเรียนรู้โดยเน้นการปฏิบัติและการเรียนรู้การทำงานอาชีพ การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ และระบบการจ่ายค่าตอบแทนตามสมรรถนะ ตลอดจนจูงใจให้ผู้เรียนเลือกเรียนอาชีวศึกษามากขึ้นและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศช.) มีรัฐมนตรี

ช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์) เป็นประธาน รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวนริศรา ขวาลตันพิพัทธ์) เป็นรองประธาน และเลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ) เป็นเลขานุการ เพื่อศึกษาความต้องการและวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งติดตามผลการผลิตและพัฒนากำลังคน ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง

๒. การดำเนินงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศช.) ได้ดำเนินการดังนี้

๒.๑ ศึกษาเอกสาร รายงานและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๑)

๒.๒ ดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการกำลังคน เพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ โดยมูลนิธิ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

๒.๓ สั่งกระทรวงศึกษาธิการ รายงานการวิจัยและยกย่องยุทธศาสตร์ และมาตรการด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน เสนอต่อคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศช.) เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๒ และ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๒.๔ สัมมนารับฟังความคิดเห็น ร่างยุทธศาสตร์ฯ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๓

๒.๕ ปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอต่อสภาการศึกษา เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓

๒.๖. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสภาการศึกษา แล้วนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ลงมติเห็นชอบในหลักการยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) สำนักงาน ก.พ.ร. และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ ให้รับความเห็นของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาดำเนินการด้วยการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ควรมีความชัดเจนทั้งในด้านจำนวน และกลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ ทั้งในส่วนกลางและภาคเอกชน โดยหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม

ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้ภาคเอกชน เช่น สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เข้าร่วมด้วย เพื่อให้สำนักงบประมาณสามารถใช้เป็นกรอบในการพิจารณา สนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมต่อไป โดยประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น ควรครอบคลุมถึงทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษและการปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมในการศึกษาสายอาชีวศึกษาของ นักเรียนนักศึกษา เป็นต้น

๓. สถานการณ์และปัญหาด้านกำลังคนโดยรวมของประเทศ

สถานการณ์ด้านกำลังคนในภาพรวมของประเทศ รวมทั้ง สถานการณ์ด้านการผลิตกำลังคนในช่วง ๕ - ๖ ปีที่ผ่านมาและในอนาคต จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวง แรงงาน และจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ สถานการณ์กำลังคนปัจจุบัน พบว่า ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ในปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ ได้ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ที่มีต่อแรงงานและการ มีงานทำ จากการสำรวจสถานการณ์แรงงานในช่วงไตรมาส ๑ ปี ๒๕๕๓ ของกระทรวงแรงงาน พบว่า กำลังคนอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปมีอยู่ทั้งสิ้น ๕๓.๒๒ ล้านคน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน ๓๘.๒๖ ล้านคน ผู้มีงานทำ ๓๗.๖๐ ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ทำงานภาคเกษตรกรรมประมาณ ๑๒.๔๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๓ และทำงานนอกภาคเกษตรกรรมประมาณ ๒๕.๑๕ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๗ ของผู้มีงานทำ โดยเป็น

ผู้ทำงานสาขาการขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ฯ ๖.๕๓ ล้านคน การผลิต ๖.๐๕ ล้านคน และผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับ ประถมศึกษาจำนวน ๑๐.๖๐ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๘.๒๐

๓.๒ แนวโน้มการขยายตัวอุตสาหกรรมใหม่ๆ ที่ต้องการความเชื่อมโยงระหว่างการผลิตในภาคอุตสาหกรรมกับภาคเกษตรกรรมและภาคบริการทั้งในการวิจัยและพัฒนาต่อยอดเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างคุณค่าการผลิต (production value creation) รวมทั้งการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดกิจกรรมใหม่ๆ ทางเศรษฐกิจและความต้องการทางการตลาดเพิ่มขึ้น โดยประเทศไทยสามารถใช้ความได้เปรียบของทำเลที่ตั้ง ความหลากหลายทางชีวภาพ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมถึงความสามารถในการให้บริการที่มีมาตรฐาน ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของธุรกิจบริการที่ประเทศไทยมีศักยภาพ มาสร้างสรรค์สินค้าและบริการใหม่ๆ อาทิ ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจการโรงแรม การบริการสุขภาพ ธุรกิจอาหาร และธุรกิจการออกแบบ เป็นต้น

๓.๓ ความต้องการกำลังคน

๓.๓.๑ โครงสร้างการจ้างงานของประเทศยังคงพึ่งพาแรงงานระดับล่าง (labour intensive) ต้องการใช้กำลังคนในระดับสูงเพียงประมาณร้อยละ ๑๐ แต่ต้องการใช้กำลังคนระดับกลางและระดับต่ำถึงประมาณร้อยละ ๕๐

๓.๓.๒ กลุ่มอุตสาหกรรมต้องการกำลังคนระดับกลาง โดยเฉพาะผู้จบระดับ ปวช.- ปวส. ในสัดส่วนมากกว่าผู้จบระดับปริญญา แต่ผู้จบระดับ ปวช.- ปวส. ไม่เข้าสู่ตลาดแรงงานกว่าร้อยละ ๖๐ มุ่งศึกษา

ต่อระดับปริญญาตรีและศึกษาในสาขาอื่นที่ไม่ตรงกับสาขาที่เรียนในระดับปวช. - ปวส. ทำให้ผู้จบระดับปริญญาตรีเข้าสู่ตลาดแรงงานมากที่สุด และประสบปัญหาอุปสงค์ส่วนเกิน (excess demand) หรือมีส่วนการว่างงานสูงกว่าแรงงานในระดับการศึกษาอื่นๆ รวมทั้งมีอัตราการทำงานในระดับต่ำกว่าวุฒิหรือทำงานในสาขาที่ไม่ได้เรียนจบมาโดยตรง

๓.๓.๓ โครงสร้างการจ้างงานจำแนกตามสายงาน ต้องการกำลังคนในสายบริหาร : สายงานหลัก : สายงานสนับสนุน เป็นอัตราส่วน ๑๐ : ๖๕ : ๒๕ และการจ้างงานในสายงานบริหารส่วนใหญ่ต้องการผู้จบระดับปริญญาโท-เอก หรือมีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจ (MBA) ส่วนสายงานหลัก หรือสายงานผลิตต้องการผู้จบ ปวส. และปริญญาตรีจำนวนมาก สำหรับสายงานสนับสนุนส่วนใหญ่รับผู้จบปริญญาตรีและต่ำกว่า

๓.๓.๔ กลุ่มอุตสาหกรรมต้องการกำลังคนที่มีคุณลักษณะใน ๓ ด้าน คือ ๑) ความรู้และทักษะที่จำเป็น ๒) ความรู้และทักษะวิชาชีพ และ ๓) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในการทำงาน

๓.๓.๕ ปัจจุบันสถานการณ์ความต้องการกำลังคนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ต้องการกำลังคนที่มีคุณภาพทางด้านภาษาต่างประเทศ ความรู้และทักษะที่ใช้เทคโนโลยีเข้มข้นอีกเป็นจำนวนมากเพื่อรองรับธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ๆ

๓.๔ สถานการณ์ด้านการผลิตกำลังคน สรุปได้ดังนี้

๓.๔.๑ การผลิตกำลังคน ส่วนใหญ่เป็นไปตามความสามารถในการผลิตของสถานศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาลดลง ส่วนระดับปริญญาตรีและสูงกว่ามีการผลิตเพิ่มขึ้น

ค่อนข้างมาก รวมทั้งมีการผลิตกำลังคนระดับปริญญาตรี ด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์มากเกินความต้องการ ในขณะที่สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพผลิตได้น้อยกว่าความต้องการ

๓.๔.๒ การผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา ๒๕๕๑ มีผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับ ปวช. เข้าสู่ตลาดแรงงานเพียงร้อยละ ๑๕.๓๓ ลดลงจากปี ๒๕๕๐ ประมาณร้อยละ ๑๐ (ปีการศึกษา ๒๕๕๐ ผลิตเข้าสู่ตลาดแรงงานร้อยละ ๒๕.๒๐) ทำให้ประเทศขาดกำลังคนระดับกลางเพิ่มขึ้น

๓.๔.๓ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในอนาคต พบว่าประชากรวัยเด็กมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ และในอนาคตจะมีสัดส่วนน้อยกว่าผู้สูงอายุ ส่งผลถึงผู้เรียนระดับชั้นพื้นฐานในระบบจะค่อยๆ ลดจำนวนลง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ จนถึงปี ๒๕๖๕ และอาจมีผลต่อการขาดแคลนแรงงานในอนาคต

๓.๔.๔ คุณภาพกำลังคน

๑) กำลังคนที่ผลิตได้ขาดคุณลักษณะทั้งด้านความรู้และทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะด้านการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การใช้คอมพิวเตอร์และความรู้ด้าน IT ความรู้ด้านการบริหารจัดการ ความรู้ในการประยุกต์ใช้ตัวเลข/ทักษะคำนวณขั้นพื้นฐาน เป็นต้น รวมทั้งขาดคุณลักษณะอื่นที่สำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ห้อย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาในงาน การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบในงาน ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความขยัน มีวินัย ตรงต่อเวลา มีภาวะผู้นำ

๒) ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับลักษณะงาน และส่วนมากขาดคุณลักษณะทั้งด้านความรู้ ทักษะ กิจนิสัยอุตสาหกรรม รวมทั้งไม่มีความอดทน ความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่มีประสบการณ์ สถานประกอบการส่วนใหญ่ต้องนำไปฝึกอบรมอีกอย่างน้อย ๓ - ๖ เดือน ทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายและเสียเวลาเพิ่มขึ้น

๓.๔.๕ หลักสูตรการศึกษาค่อนข้างกว้าง ไม่เฉพาะเจาะจงวิชาที่จะเรียนเพื่อไปประกอบอาชีพ อีกทั้งไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๓.๔.๖ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในจังหวัด/กลุ่มจังหวัดมีความซ้ำซ้อนกัน เช่น ในส่วนอาชีวศึกษา มีทั้งในวิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และในระดับอุดมศึกษา มีทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนในสาขาวิชาเหมือนกัน ซึ่งทำให้มีปัญหาในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งยังไม่ตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

๓.๔.๗ หัวใจของการผลิตกำลังคนอยู่ที่คุณภาพครู แต่ในช่วงที่ผ่านมามีปัญหาขาดแคลนครู คณาจารย์ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะครูช่าง ส่งผลให้ผลิตนักศึกษาและบัณฑิตไม่ได้คุณภาพ

๓.๕. สภาพปัญหาอื่นด้านกำลังคน

๓.๕.๑ ขาดระบบกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายผลิต ฝ่ายผู้ใช้ และระหว่างฝ่ายผลิตกับฝ่ายผู้ใช้และหน่วย

นโยบาย รวมทั้งความร่วมมือและการประสานระหว่างภาครัฐ/กระทรวง
ที่เกี่ยวข้องการผลิตและพัฒนากำลังคนด้วยกันและกับภาคเอกชน

๓.๕.๒ ขาดฐานข้อมูลกำลังคนที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ

๓.๕.๓ ขาดการกำหนดมาตรฐานอาชีพและวิชาชีพ

๓.๕.๔ การเปิดเสรีด้านการค้าและบริการมีเงื่อนไขที่ต้อง
ปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและอุปสรรค

๔. ยุทธศาสตร์และมาตรการผลิตและพัฒนากำลังคน

วิสัยทัศน์ : ระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ มี
ความสอดคล้องกับความต้องการและมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้าง
การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศ โดย
ความร่วมมือของทุกภาคส่วน

เป้าหมายปี ๒๕๖๑

- มีกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualification Framework : NQF) และมีการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนตาม
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ
- มีการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อการรับรอง
สมรรถนะความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณวุฒิ
วิชาชีพ
- ขยายการศึกษาระบบทวิภาคี สหกิจศึกษา และการ
ฝึกงานให้มากขึ้น โดยมีสัดส่วนผู้เรียนในระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา
เป็นร้อยละ ๓๐ ของผู้เรียนอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

- สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น โดยมีสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา : สามัญศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็น ๖๐ : ๔๐
- กำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๖๕ และมีสมรรถนะทางวิชาชีพตามมาตรฐาน
- ผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑ ต่อปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔

กรอบการดำเนินงาน พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนโดย

- กำหนดทิศทางความต้องการกำลังคนและสร้างระบบความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งกลุ่มอาชีพ สมาคมวิชาชีพ สถานประกอบการ/องค์กรผู้ใช้ สถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพ/ผู้ผลิต
- พัฒนาระบบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อรับรองความรู้เชิงวิชาการ สมรรถนะวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา และคุณวุฒิวิชาชีพ พร้อมจัดตั้งองค์กรเพื่อรับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพตลอดจนพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู อาจารย์ ผู้บริหาร และสถาบันการศึกษา
- พัฒนาระบบการเตรียมความพร้อม การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการของตนเอง ตลาดแรงงาน และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเน้นการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อเรียนรู้ในงานอาชีพ โดยขยายระบบทวิภาคี สหกิจศึกษา และการฝึกหัดงานอาชีพ รวมทั้งสนับสนุนการทำงานควบคู่การเรียน เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานดังกล่าว จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ปฏิรูปการเรียนรู้ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพ

มาตรการ

๑. จัดระบบการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น เข้าถึงง่าย มีความหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้กำลังคนเข้ามาเรียนรู้และออกไปประกอบอาชีพ รวมทั้งกลับเข้ามาศึกษาต่อได้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ การเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneur)

๒. จัดระบบรับรองประสบการณ์ของบุคคล และระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้

๓. พัฒนาหลักสูตรเน้นฐานสมรรถนะ หลักสูตรเชิงกว้าง (broad based program) และหลักสูตรเฉพาะทาง (specialized training) และควรมีวิชาแกน (core courses) ได้แก่ การติดต่อสื่อสารทั้ง ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศที่มีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น หรือ ภาษาประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๔. จัดการศึกษาและเรียนรู้ที่บูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning-WIL) ได้แก่ การศึกษาในระบบทวิภาคี สหกิจศึกษา การฝึกงาน (internship) เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากขึ้น โดยมีสัดส่วนมากกว่าการเรียนภาคทฤษฎี

๕. ปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ เพิ่มสาระวิชาเรียนทางด้านจิตวิทยาการทำงาน

ร่วมกัน รวมทั้งมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และการเรียนรู้ ขณะเดียวกันสอดแทรกเจตคติและวินัยในการทำงาน ในกระบวนการเรียนการสอนและปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ อดทน ขยัน หมั่นเพียร ตรงต่อเวลา เป็นต้น

๖. ยกระดับความสามารถด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศที่มีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น หรือ ภาษาประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริง

๗. ใช้ระบบเทคโนโลยีสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู/อาจารย์กับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

๘. สนับสนุนให้ผู้จบการศึกษารัฐจัดสร้างงาน ประกอบอาชีพอิสระ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ประสานเชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพหรือผู้ประกอบการวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้จบการศึกษาใหม่สามารถทำโครงการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอิสระ

๙. ปลุกฝังความรู้ ความเข้าใจ ในการศึกษาเพื่อการเตรียมคนเข้าสู่อาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในชีวิตและอาชีพ และมุ่งการเรียนรู้เพื่อความสามารถในการปฏิบัติงาน/การสร้างอาชีพ โดยเริ่มตั้งแต่ประถมศึกษาเป็นขั้นที่ให้เกิดความตระหนัก มัธยมศึกษาตอนต้น ขึ้นสำรวจทดลอง มัธยมศึกษาตอนปลายสายวิชาชีพและอุดมศึกษา เตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ และขั้นสุดท้ายเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่

เริ่มต้นทำงานเพื่อพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเรียนรู้ในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย

๑๐. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและสาขาอาชีพต่างๆ ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักอาชีพและเห็นเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ โดยกระทรวงศึกษาธิการจัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการแนะแนว และจัดเป็นเครือข่ายเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งขอความร่วมมือกลุ่มอาชีพ ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพมาเป็นวิทยากรแนะแนวอาชีพในสถาบันการศึกษา

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สหภาพการค้าแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : พัฒนาคุณภาพกำลังคนทุกระดับ

มาตรการ

๑. พัฒนากำลังคนให้มีความรู้และทักษะทั้งทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกำลังคนที่มีทั้งความรู้ทักษะ และมีคุณภาพ เป็นแรงงานที่มีทักษะฝีมือ (skill intensive) และสามารถพัฒนาให้เป็นแรงงานที่ใช้ทักษะและสมองในการปฏิบัติงาน นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันสู่ระดับสากล

๒. พัฒนากำลังคนระดับสูงเพื่อวิจัยและพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก โดยร่วมมือกับภาคการผลิตและนานาชาติ โดยเฉพาะประเทศที่ประสบความสำเร็จ (best practices)

๓. เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้พัฒนาตนเอง และ/หรือใช้ความรู้และประสบการณ์ในการทำงานมาแนะแนวและฝึกอบรมอาชีพให้กับเยาวชนในชุมชน

๔. สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๕. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถของกำลังคนทุกระดับด้วยการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่

๖. ส่งเสริมความเป็นเลิศของเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ (gifted & talented) ให้สามารถพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

๗. สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาต่างๆ มีการแข่งขันกันในเชิงคุณภาพผลผลิต มุ่งเน้นสู่ความเป็นเลิศ (Academic Excellence) โดยให้สถาบันที่มีความพร้อมมุ่งพัฒนาสู่ระดับสากล ในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญ

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สภาวิจัยแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และกรมประชาสัมพันธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา

มาตรการ

๑. ปรับกระบวนการทัศน์การศึกษา ให้มีความสำคัญกับการศึกษาเพื่ออาชีพ และส่งเสริมค่านิยมด้านอาชีวศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพและทักษะในสาขาอาชีพต่างๆ พร้อมทั้งผลักดันการสร้างแรงงานด้านอาชีวศึกษาสู่ภาคการผลิตและภาคอุตสาหกรรมอย่างมีคุณภาพ
๒. พัฒนาระบบมาตรฐานสมรรถนะ และระบบเทียบโอนตามความรู้และประสบการณ์ตามมาตรฐานสมรรถนะ รวมทั้งการจ้างงานและค่าตอบแทนตามสมรรถนะ ตลอดจนพัฒนาเส้นทางอาชีพด้านอาชีวศึกษาให้ชัดเจนเพื่อจูงใจผู้เรียนอาชีวศึกษามากขึ้น
๓. ส่งเสริมการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (การศึกษานอกระบบ) โดยเน้นการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ สถาบันอาชีวศึกษาและวิทยาลัยชุมชนในพื้นที่
๔. สนับสนุนการจัดการศึกษามัธยมศึกษาสายเทคนิคมากขึ้น ให้ผู้จบการศึกษาที่ไม่ต้องการศึกษาต่อสามารถทำงานในระดับ semi-skilled ได้
๕. พัฒนาหลักสูตรฐานวิชาชีพต่อยอดจากการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้ผู้จบการศึกษามีทักษะ ความรู้ด้านอาชีพ สามารถออกไปประกอบอาชีพได้หากไม่ศึกษาต่อ รวมทั้งสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพอิสระ
๖. พัฒนาระบบแนะแนวอาชีพตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาเลือกเรียนสายอาชีพเพิ่มมากขึ้นตามเป้าหมาย

๑. ปรับวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสายช่างทั้ง “ทำเป็นและคิดเป็น” และเป็น “คนดี” โดยเน้นภาคปฏิบัติจริง โดยจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการในระบบ “ทวิภาคี” ให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษาสายอาชีพทั่วประเทศ รวมทั้งให้มีการนำความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาบูรณาการกับทักษะวิชาชีพเพื่อสร้างกำลังคนสายวิชาชีพระดับสูงที่มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีให้กับภาคการผลิตและบริการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๒. จัดการศึกษาและเรียนรู้อาชีวศึกษา โดยเน้นการปฏิบัติในสัดส่วนมากกว่าทฤษฎีและการเรียนรู้งานอาชีพ ขยายการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อการเรียนรู้โลกของการทำงานอาชีพ และการสร้างประสบการณ์การทำงานจริงในสถานประกอบการ เร่งรัดให้จัดทำแผนส่งเสริมระบบทวิภาคีและจัดทำคู่มือลดหย่อนภาษี เช่นเดียวกับสหกิจศึกษา

๓. สนับสนุนและพัฒนาห้องทดลอง/ปฏิบัติการให้ทันสมัยอยู่เสมอ และมีระบบให้สามารถใช้อำนวยความสะดวกด้านนี้ร่วมกันได้ระหว่างสถาบัน

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสาขาขาดแคลนและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

มาตรการ

๑. ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเรียนสายวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้นและส่งเสริมการศึกษาทั้งด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้และพัฒนาคน

๒. สนับสนุนให้ผู้เรียนสายวิทยาศาสตร์เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (S&T) และที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาตลาดแรงงานและเส้นทางอาชีพสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น

๓. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น ห้องปฏิบัติการ ตรวจสอบคุณภาพอาหาร ตรวจสอบวัสดุ ตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ให้เป็นแหล่งจ้างงานของนักวิทยาศาสตร์และนักเทคโนโลยี

๔. จัดทำฐานข้อมูลกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (S&T) และสาขาอื่น ทั้งด้านอุปสงค์ อุปทาน ค่าตอบแทน และมีระบบพัฒนา สํารวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

๕. ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคในการนำเข้าบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสาขาที่ขาดแคลน เพื่อให้การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

๖. ผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งกำลังคนสาขาขาดแคลนและสาขาจำเป็นให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

๑. พัฒนาระบบกองทุนกู้ยืมให้เชื่อมโยงและเป็นกลไกในการผลิตกำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการในการพัฒนาประเทศ

๒. ศึกษาวิเคราะห์ถึงความต้องการที่แท้จริงของกำลังคนสาขาต่างๆ ของประเทศ และเชื่อมโยงกับสาขาการศึกษา และนำเข้าแรงงานกรณีจำเป็น

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : พัฒนาสมรรถนะและขีดความสามารถของกำลังแรงงาน

มาตรการ

๑. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรระยะสั้นร่วมกับผู้ประกอบการเพื่อใช้อบรมให้กับแรงงานตามความต้องการ และนำทักษะของแรงงานที่ต้องการมาเป็นส่วนสำคัญในการอบรมเพื่อยกระดับความสามารถและทักษะให้กับแรงงาน

๒. สนับสนุนและส่งเสริมการฝึกอบรมระยะสั้นให้กับแรงงานหรือผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อต่อยอดเชิงลึก โดยร่วมมือกับสถานฝึกอบรมเฉพาะทางของภาครัฐและเอกชน

๓. จัดการฝึกอบรมอาชีพต่อยอดให้ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (๑๒+๑) ที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ให้มีทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ

๔. เชื่อมโยงความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสถานศึกษาในท้องถิ่นและนักวิชาการ เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

๕. พัฒนาระบบมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย และพัฒนาระบบค่าตอบแทนที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานสมรรถนะความสามารถ (ความรู้/ทักษะ) ของแรงงาน ในทุกสาขาอาชีพ

๖. พัฒนาครูฝึกให้มีคุณภาพและความสามารถก้าวทันกับวิทยาการสาขาต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจัดให้มีการทดสอบความสามารถเป็นระยะๆ และมีระบบใบอนุญาต (license) รองรับ

๗. พัฒนาเครือข่ายห้องปฏิบัติการ (shops) ของหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะหลัก(core competencies) โดยสอดแทรกในหลักสูตรฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน (On the Job Training: OJT) เช่น ทักษะด้านภาษา ICT ทักษะเชิงคิด การทำงานเป็นทีม การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น

๙. สนับสนุนให้แรงงานมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสนับสนุนการจัดทำสื่อการเรียนการสอนในทุกสาขาอาชีพ และเผยแพร่ผ่านสถานประกอบการ และสื่อทางไกลสาธารณะ

๑๐. พัฒนาสมรรถนะและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพสู่ระดับสากล ทั้งเพื่อรุกและรองรับการเปิดเสรีทางการค้าและบริการด้านการศึกษา (FTA) การเคลื่อนย้ายคน และการเป็นประชาคมอาเซียน

๑๑. จัดให้มีการสำรวจความต้องการฝึกอบรม (training needs) ในระดับชาติของสถานประกอบการที่เป็นผู้ใช้แรงงานปีเว้นปี เพื่อเป็นฐานข้อมูลฝึกอบรมที่ใช้ร่วมกัน

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สภาวิจัยแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และกรมประชาสัมพันธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : เสริมสร้างความยั่งยืนให้กับภาคการผลิตและบริการที่เชื่อมโยงกับการพัฒนากำลังคน

มาตรการ

๑. ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยด้านเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีพันธุกรรม ตลอดจนกฎหมายป้องกัน เพื่อเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาอันก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่เชิงพาณิชย์เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในภาคเกษตรและชนบท

๒. รักษาและเพิ่มผลิตภาพให้สูงขึ้นด้วยการปรับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในแต่ละจังหวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรอย่างแท้จริง ตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่และพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับเกษตรกร

๓. สร้างกลไกการวิจัยและถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีระหว่างภาครัฐกิจเอกชน สถานประกอบการ กับสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา พร้อมทั้งเชื่อมโยงกลไกการวิจัย การถ่ายทอด

เทคโนโลยี และการพัฒนากำลังคน โดยเฉพาะกำลังคนระดับสูง (ระดับบัณฑิตศึกษา) ระหว่างภาคธุรกิจเอกชน และภาควิชาการเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างเส้นทางอาชีพของบุคลากรวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคเอกชน

๔. ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตเพื่อสร้างโอกาสให้บุคลากรที่สนใจด้านการวิจัยเทคโนโลยี และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ด้านอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ เพื่อลดระดับการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

๕. ส่งเสริมสถานศึกษาในกรุงเทพฯและปริมณฑล รวมทั้งในกลุ่มจังหวัดหลักของแต่ละภูมิภาค ซึ่งมีความพร้อมในเรื่องบุคลากรและห้องทดลอง เป็นเครือข่ายของสถานประกอบการ เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การออกแบบและพัฒนาความรู้ด้านการตลาดที่สนับสนุนภาคอุตสาหกรรม โดยร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและเป็นแหล่งฝึกฝนการปฏิบัติงานจริง

๖. ปรับรูปแบบขององค์กรและ/หรือกฎ กติกาต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้นักวิทยาศาสตร์และนักวิจัย ค้นคว้าด้านเทคโนโลยี สามารถสร้างอาชีพอยู่ได้ และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ (career path) ได้อย่างสมศักดิ์ศรี

๗. สนับสนุนภาคอุตสาหกรรมที่มีลักษณะการผลิต และผลผลิตที่คล้ายกัน ให้ร่วมมือกันจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อความยั่งยืนของอุตสาหกรรม และขยายโอกาสให้กับบุคลากรสายช่างเทคนิคและวิศวกรรมได้มีแหล่งทำงานมากขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงแรงงาน สภาวิจัยแห่งชาติ สภา
อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

**ยุทธศาสตร์ที่ ๗ : เสริมสร้างความเข้มแข็งของครู คณาจารย์
และผู้บริหาร**

มาตรการ

๑. พัฒนาระบบการผลิตครู - อาจารย์ สำหรับการศึกษา
สายอาชีพ หรือผลิตครูช่างให้เพียงพอและมีคุณภาพมาตรฐาน รวมทั้ง
สนับสนุนให้ทำงานและ/หรือมีประสบการณ์ในสถานประกอบการ
มาเป็นครู คณาจารย์ในสถานศึกษา โดยจัดระบบรองรับ

๒. พัฒนาครูประจำการและผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ โดยเชื่อมโยงความสามารถในงานสอน งานบริหารจัดการ และ
ประสบการณ์ในสถานประกอบการ

๓. พัฒนาครู - อาจารย์ สถาบันการศึกษา เพื่อการวิจัย
และพัฒนาสร้างผลผลิตเชิงพาณิชย์ เสริมสร้างวิสาหกิจเทคโนโลยี โดย
ร่วมกับเอกชน ภาคอุตสาหกรรม

๔. จัดทำมาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหารสถาบัน
การศึกษาอาชีวศึกษา รวมทั้งให้มีระบบเพื่อจูงใจผู้มีประสบการณ์
ความรู้ ความสามารถในสาขาอาชีพต่างๆ มาเป็นครู อาจารย์อาชีวศึกษา

๕. สร้างแรงจูงใจให้ผู้มีประสบการณ์ในอาชีพมาเป็น
ครู - อาจารย์ การศึกษาอาชีพ โดยให้ค่าตอบแทนตามความสามารถ
(pay per performance)

๖. ร่วมมือกับองค์กรวิชาชีพครูในการพัฒนาสมรรถนะ และยกระดับมาตรฐานคุณภาพของครูและผู้บริหารให้เป็นมืออาชีพ

๗. ปรับระบบการคัดเลือกและพัฒนาคุณภาพของครูที่มีอยู่ หรือสร้างครูใหม่ที่มีคุณภาพ มาตรฐานสูง และปรับโครงสร้างเงินเดือนครูให้สูงขึ้นเพื่อจูงใจให้คนเก่ง คนดีมาเป็นครู ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพและคุณวุฒิของครูอาจารย์ได้ในระยะยาว

๘. พัฒนาครู อาจารย์ ทางด้านการแนะแนวนักศึกษา ก่อนศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยแสดงให้เห็นนักศึกษา เห็นภาพอนาคตที่จะเป็นในแต่ละสาขาที่เลือกเรียน เพื่อใช้ในการพิจารณาตัดสินใจ รวมทั้งพัฒนาครู-อาจารย์ ให้มีทักษะการสอนด้านทฤษฎี ต้องมีเทคนิคและวิธีการถ่ายทอดที่ตรงกับผู้รับ และภาคปฏิบัติที่สามารถแสดงให้เห็นภาพที่ใกล้เคียงกับความจริงในปัจจุบันและอนาคตมากที่สุด ตลอดจนสร้างเสริมทัศนคติของครู -อาจารย์ใหม่ ในด้านการสอนเปรียบได้กับการทำธุรกิจ นักศึกษาคือลูกค้า ซึ่งจะสอนอย่างไรให้ลูกค้าได้รับความรู้ตรงตามหลักสูตรและมีความกระตือรือร้นที่อยากจะมาเรียนอีก

๙. พัฒนาคุณภาพครู อาจารย์อย่างต่อเนื่อง โดยเชื่อมโยง “ความสามารถ” ที่เพิ่มขึ้นกับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น และเน้นการสร้างครู และอาจารย์รุ่นใหม่ที่มีมาตรฐานสูงทั้งด้านความรู้ ทักษะการสอน และคุณลักษณะการเป็นครูที่ดี

๑๐. ยกระดับคุณภาพครู/ครูฝึกหรือครูช่างโดยเร่งด่วน เพื่อให้ทันกับวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ พิจารณาจัดทำมาตรฐานวิชาชีพครูช่างด้านต่างๆ ร่วมกับภาคเอกชน โดยพิจารณาเรื่องค่าตอบแทนที่เหมาะสมไปพร้อมๆ กัน

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ : พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

มาตรการ

๑. จัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนระดับชาติ เพื่อพัฒนานโยบาย ให้ทิศทางและกำหนดเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของภาคการผลิตและบริการและความจำเป็นของประเทศ รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย

๒. พัฒนารอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualification Framework - NQF) รวมทั้งพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (Thai Vocational Qualification - TVQ) และจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อเป็นกลไกและเครื่องมือในการพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งพัฒนาระบบการประเมินผลที่เน้นสมรรถนะ เพื่อประกันคุณภาพว่าผู้จบจะมีความรู้และสมรรถนะที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

๓. กำหนดศักยภาพและความเชี่ยวชาญของสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน (area of excellence และ center of excellence) เพื่อเป็นกลไกกำกับทิศทางการให้บริการการศึกษาสายอาชีพที่สถาบันการศึกษาเหล่านั้นมีความเชี่ยวชาญหรือเป็นเลิศ โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นฐานทางธุรกิจ บริการและอุตสาหกรรมในแต่ละพื้นที่หรือแยกตามยุทธศาสตร์จังหวัด กลุ่มจังหวัด เช่น ภาคเหนือ

เน้นศิลปหัตถกรรม ภาคใต้เน้นอุตสาหกรรมเกษตร (ยางพารา ปาล์ม) และประมง เพื่อลดความซ้ำซ้อน ลดการแข่งขันกันเอง และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

๔. สร้างกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่าง การพัฒนากำลังคนในระดับประเทศและการพัฒนากำลังคนในระดับ กลุ่มจังหวัด/จังหวัด โดยสนับสนุนให้มีการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำ แผนผลิตและพัฒนาพัฒนากำลังคนระดับกลุ่มจังหวัด ที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัดและสถานการณ์แรงงานของ จังหวัดนั้นๆ และสอดคล้องกับแผนแม่บทการผลิตและพัฒนาคน ระดับประเทศ

๕. สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถาน ประกอบการในจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อผลิตและ/หรือพัฒนากำลังคนให้ สอดคล้องกับความต้องการในจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๖. จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับ การพัฒนากลุ่มจังหวัด และจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับต้น (ปวช. ๓ ปี) ระดับกลาง (ปวส.๒ ปี) และระดับเทคโนโลยีเฉพาะทาง (ปริญญาตรี ๒ - ๓ ปี) หรือระดับปฏิบัติการให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน เพื่อผลิต กำลังคนตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเน้นความร่วมมือกับ สถานประกอบการ

๗. กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดสถานศึกษาที่เปิดสอนใน แต่ละสาขาวิชา โดยเน้นมาตรฐาน และคุณภาพของนักศึกษาที่เรียนจบ แล้วสามารถทำงานได้จริง รวมทั้งควรจัดตั้งสถานที่ฝึกอบรมทางด้าน วิชาชีพเพิ่มเติม โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ การใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือจริง ให้เกิดความคุ้นเคยและความเข้าใจในระบบงานก่อนที่จะเข้าไปทำงานจริง

๘. ปรับกระบวนทัศน์ให้เห็นความสำคัญของการผลิตและพัฒนากำลังคน ว่าเป็นการลงทุนที่สำคัญเช่นเดียวกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมทั้งสร้างค่านิยมการเรียนอาชีวศึกษาและความภาคภูมิใจในอาชีพ โดยร่วมกับภาคการผลิต ธุรกิจเอกชน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ส่งเสริมกลุ่มอาชีพทำมาตรฐานและเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจน จัดให้มีแหล่งงานรองรับผู้สำเร็จการศึกษาหรือประกันการมีงานทำ รวมทั้งกำหนดค่าตอบแทนตามสมรรถนะการปฏิบัติงานได้จริง และควรตั้งเป้าประสงค์จากความต้องการภาคเอกชนเป็นหลัก

๙. ปรับบทบาทและโครงสร้างการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา โดย

๙.๑ ไม่ขยายการจัดตั้งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาของรัฐ รวมถึงการจัดตั้งวิทยาเขต แต่มุ่งเน้นการพัฒนาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยที่มีอยู่ให้มีคุณภาพสูงขึ้น สามารถเป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศเฉพาะทาง หรือ excellence center ตามความชำนาญของแต่ละสถาบัน

๙.๒ ปรับบทบาทให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้สามารถรับผิดชอบดูแลสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

๑๐. จัดสรรงบประมาณให้เอื้อต่อการพัฒนาตามยุทธศาสตร์และใช้กลไกทางการเงินเป็นเครื่องมือในการกำหนด ผลักดันนโยบายการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และจัดให้มีการสนับสนุนผู้เรียน โดยระบบการเงินด้านอุปสงค์ (demand side financing)

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สภาวิจัยแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และกรมประชาสัมพันธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : สร้างระบบความร่วมมือและเครือข่ายในการผลิตและพัฒนากำลังคน

มาตรการ

๑. สนับสนุนสถานประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วมผลิตและพัฒนากำลังคน โดยเฉพาะสาขาที่เป็นความต้องการ โดยมีมาตรการจูงใจด้านภาษีอากร ผ่อนคลายกฎ ระเบียบ ให้เอื้อและสนับสนุนด้านอื่นๆ รวมทั้งสนับสนุนภาคเอกชนในการจัดการศึกษาตามความต้องการในธุรกิจของตน ตลอดจนสนับสนุนให้สถานประกอบการรับนักเรียน/นักศึกษาเข้าทำงานและเรียนไปด้วย หรือให้ผู้ที่ทำงานอยู่เข้ามาศึกษาต่อยอดในช่วงระยะเวลาและเขตพื้นที่ตามที่ตกลงร่วมกัน โดยรัฐบาลกับสถานประกอบการรับผิดชอบค่าตอบแทน/ค่าเล่าเรียนร่วมกัน และมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุน

๒. กำหนดทิศทางการความต้องการกำลังคน และจัดตั้งเครือข่ายสถาบันการศึกษา องค์กรผู้ใช้กำลังคนทั้งในส่วนกลาง ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด เพื่อมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด กลุ่มจังหวัดในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้เข้มแข็ง

๓. สนับสนุนเครือข่ายสมาคมวิชาชีพที่เข้มแข็ง ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคม

ธนาคารไทย เป็นต้น เพื่อสร้างมาตรฐานอาชีพที่จะนำไปพัฒนาหลักสูตร
 ฐานสมรรถนะ ร่วมจัดการเรียนการสอน ฝึกอบรมอาชีพ และการวัด
 และประเมินผลสมรรถนะให้เกิดผลการปฏิบัติอย่างแท้จริง

๔. ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม
 ให้เข้าร่วมจัดการศึกษามากขึ้น โดยมีกลไกสนับสนุนด้านคุณภาพ
 มาตรฐาน

๕. จัดระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบและ
 สามารถเข้าถึงได้ ทั้งในความต้องการของตลาดแรงงาน ตำแหน่งงาน
 ศักยภาพในการผลิตของสถาบันการศึกษา และข้อมูลผู้เรียน/ผู้สำเร็จ
 การศึกษา โดยการกำหนดให้ภาครัฐ สถานศึกษา และสถานประกอบการ
 ต้องมีความร่วมมือกันด้านการพัฒนากำลังคน การจัดเก็บและรายงานข้อมูล
 ทิศทางการขยายหรือหดตัวของธุรกิจ อุตสาหกรรมในกลุ่มอุตสาหกรรม
 และพื้นที่ต่างๆ

๖. ประสานสื่อมวลชนเพื่อสร้างความตระหนักและ
 ความสำคัญในการศึกษาเพื่ออาชีพให้เป็นไปเพื่อการผลิตและพัฒนากำลัง
 คนให้มีสมรรถนะการปฏิบัติงานได้จริง สร้างความเข้าใจในทุกภาคส่วน

๗. พัฒนาระบบการติดตามผลการดำเนินงานของ
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนให้ครบวงจร เพื่อให้
 เป็นไปในทิศทางเดียวกันและนำไปปรับปรุงให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น รวมทั้ง
 จัดทำเกณฑ์ประเมินผลการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการ
 ประเมินผลความสูญเสียเปล่าในการจัดการศึกษา (waste)

๘ เสริมสร้างความร่วมมือระดับพหุภาคีและไตรภาคี
 กับประเทศในภูมิภาคอาเซียนหรือสหภาพยุโรป หรืออเมริกา และ

ภูมิภาคอื่นๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Empowerment)

๕. จัดทำความร่วมมือระหว่างสมาคม หรือ หน่วยงานทางด้านวิชาชีพที่มีบุคลากรซึ่งมีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขา มาร่วมถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์จริงเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจ และเห็นภาพความเป็นจริงมากขึ้น รวมทั้งควรจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ไปดูงาน หรือฝึกงานจริง เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น พร้อมทั้งมีการประเมินผลที่เป็นรูปธรรมและวัดผลได้เพื่อให้เรียนรู้ชีวิตในการทำงาน ก่อนที่นักศึกษาจะไปเริ่มงานจริง

๑๐. จัดตั้งคณะกรรมการซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาระบบข้อมูลกำลังคนร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน (data exchange) โดยผ่านระบบหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สภาวิจัยแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ กรมประชาสัมพันธ์

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน.(๒๕๕๓). สถานการณ์แรงงาน ปี ๒๕๕๒ (มกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๒). ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๕.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, ศรีเนตร อารีโสภณพิเชฐ และศิริภักตร์ ศิริโท. (๒๕๕๒). รายงานการวิจัย เรื่อง กรอบคุณวุฒิของประเทศไทย (Thailand Qualifications Framework). งานวิจัย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, สมสุข ชีระพิจิตร และวัชณีย์ เชาว์คำรงค์.(๒๕๕๒). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย : จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ (National Qualifications Framework for Higher Education in Thailand: Form Research to Practice.พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(๒๕๕๒). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒ - ๒๕๖๑).พิมพ์และปรับปรุงครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____.(๒๕๕๓). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๕). พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____.(๒๕๕๑). รายงาน การติดตามและประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๐. พิมพ์ครั้งที่ ๑. บริษัท เพลิน สตูดิโอ จำกัด.
- _____.(๒๕๕๓). รายงานการวิจัย กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework): กรณีศึกษากรอบคุณวุฒิทางการศึกษาของต่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ ๑. บริษัท เพลิน สตูดิโอ จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(๒๕๕๓). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาความ
ต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนาากำลังคนของประเทศ.
พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____.(๒๕๕๒). รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการ
ศึกษาไทย: การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis). พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____.(๒๕๕๑). รายงานการสังเคราะห์สถานการณ์และปัจจัยที่ส่งผล
ต่อคุณภาพการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

_____.(๒๕๕๒). สถิติการศึกษาของประเทศไทยปีการศึกษา ๒๕๕๑.
พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____.(๒๕๕๒). สถานการณ์ การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. ๒๕๕๐.
กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____.(๒๕๕๒). สถานะการศึกษาไทยปี ๒๕๕๑/๒๕๕๒ บทบาทการ
ศึกษากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: ห้าง
หุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

_____.(๒๕๕๒). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ.๒๕๕๒.
พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. สรุปผลการประชุมเชิงนโยบายเพื่อระดมความคิด เรื่อง การ
พัฒนาการศึกษาทั้งระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนไทย. ครั้งที่ ๑
ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๒ กันยายน ๒๕๕๒ ณ โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน
(เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม).

_____. สรุปผลการประชุมเชิงนโยบายเพื่อระดมความคิด เรื่อง การ
พัฒนาการศึกษาทั้งระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนไทย. ครั้งที่ ๒
ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ ณ โรงแรมดุสิตธานี พัทยา จังหวัด
ชลบุรี (เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม).

ภาคผนวก

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ ๖๔/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศธ.)

เพื่อให้มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ภายใต้กระบวนการและรูปแบบคณะกรรมการเพื่อร่วมกันศึกษาความต้องการและวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ให้สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพคน อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ประกอบมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน (กรอ.ศธ.) โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบคณะกรรมการ

๑. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์)	ประธานกรรมการ
๒. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวนริศรา ชวาลตันพิพัทธ์)	รองประธานกรรมการ
๓. ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ

๔. ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๕. ประธานสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ
๖. นายกสสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว	กรรมการ
๗. เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๘. เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๙. เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	กรรมการ
๑๐. เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	กรรมการ
๑๑. ประธานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๑๒. ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	กรรมการ
๑๓. ประธานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	กรรมการ
๑๔. ประธานกรรมการสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา	กรรมการ
๑๕. ประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑๖. ประธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ	กรรมการ
๑๗. ประธานคณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล	กรรมการ
๑๘. นายกสสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑๙. นายกสสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน แห่งประเทศไทย	กรรมการ
๒๐. นายกสสมาคมสภาการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๒๑. นายกแพทยสภา	กรรมการ
๒๒. นายกสภานายความ	กรรมการ
๒๓. นายกสสภาการพยาบาล	กรรมการ
๒๔. นายกสสภาเภสัชกรรม	กรรมการ
๒๕. นายกทันตแพทยสภา	กรรมการ

๒๖. นายกสภาสถาปนิก	กรรมการ
๒๗. นายกสภาวิศวกร	กรรมการ
๒๘. นายกสภาวิชาชีพบัญชี	กรรมการ
๒๙. นายกสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
๓๐. นายกสมาคมธุรกิจแฟรนไชส์และเอสเอ็มอีไทย	กรรมการ
๓๑. นายกสมาคมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ไทย	กรรมการ
๓๒. นายกสมาคมไทยโลจิสติกส์และการผลิต	กรรมการ
๓๓. นายกสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย	กรรมการ
๓๔. นายกสมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับ	กรรมการ
๓๕. นายกสมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ แห่งประเทศไทย	กรรมการ
๓๖. นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย	กรรมการ
๓๗. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)	กรรมการ
๓๘. ผู้อำนวยการสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	กรรมการ
๓๙. นายธีรณ พงศ์มพัฒน์ (คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔๐. ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล (ผู้บริหารสถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔๑. นายพรหมสวัสดิ์ ทิพย์คงคา (ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ)	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๔๒. เลขธิการสภาการศึกษา	กรรมการและเลขานุการ
๔๓. รองเลขธิการสภาการศึกษา (นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล)	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

๔๔. นางสุทธศรี วงษ์สมาน
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาความต้องการและวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน
๓. ติดตามผลการผลิตและพัฒนากำลังคนตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง
๔. แต่งตั้งอนุกรรมการ/คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามความเห็นสมควร สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการ กรอ. ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ	เลขาธิการสภาการศึกษา
นางสุทศรี วงษ์สมาน	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง	ผู้อำนวยการสำนักนโยบาย ด้านการศึกษามหาภาค

จัดทำยุทธศาสตร์

นางเพ็ญจันทร์ นครินทร์	หัวหน้ากลุ่มนโยบายการเพิ่ม ขีดความสามารถการแข่งขัน
นางพรพิมล เมธีรานันท์	นักวิชาการศึกษานโยบาย

พิจารณารายงาน

คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน
(กรอ.ศธ.)

นางสุทศรี วงษ์สมาน	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
--------------------	-------------------------

นักวิชาการประจำกลุ่มนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน

นางเพ็ญจันทร์ นครินทร์	หัวหน้ากลุ่มนโยบายการเพิ่ม ขีดความสามารถแข่งขัน
นางพรพิมล เมธีรานันท์	นักวิชาการศึกษานโยบาย
นางสาวดวงทิพย์ วิบูลย์ศักดิ์ชัย	นักวิชาการศึกษานโยบาย

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน
สำนักนโยบายด้านการศึกษามหาภาค
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

